Aktuálne informácie z dňa prvovýrobcov mlieka

Zdôraznil priority ministerstva v oblasti živočíšnej výroby a možnosti podpory dojníc v najbližšom období. Nástroje ministerstva sú priame platby, trhovo orientované výdavky (podpora školského mlieka a mliečnych výrobkov, intervencie, v roku 2013 cca 15,5 mil. EUR na všetky opatrenia, v ďalšom roku plánovaná rovnaká suma na trhové opatrenia), štátna pomoc (podpora na založenie a vedenie plemennej knihy, podpora účasti prvovýrobcov na výstavách, zvýšenie kvality poľnohospodárskych produktov, rozsah len 17,37 mil. EUR v roku 2013, v roku 2014 a 2015 len 7 mil. EUR) a podpora z Programu rozvoja vidieka (program pre roky 2007 až 2013). Priame platby v roku 2013 sú vyplácané z celkového balíka 378,176 mil. EUR, v roku 2014 ide o sumu nižšiu, a to 377 419 mil. EUR, v roku 2015 sa výška finančných prostriedkov zvýši na 380 680 mil. EUR, v ďalšom období sa priame platby zvyšujú a v roku 2019 a nasledujúci rok je celková finančná obálka 394 385 mil. EUR. Celkový balík financií je v období 2014 až 2020 je 2,7 mld. EUR.

Priame platby v roku 2013 sú pri jednotnej platbe na plochu (známy SAPS) vo výške 188,52 EUR/ha (v roku 2012 to bolo 173,95/ha), v prípade platby na dojnicu 98,86 EUR/VDJ (86,15 EUR/VDJ v roku 2012).

Prechodná vnútroštátna pomoc je len 1,2 mil. EUR v roku 2013, z čoho bude vyplatená platba v prípade dojčiacich kráv 60 EUR/VDJ a platba na ostatné kategórie hovädzieho dobytka, ovce a kozy je 30 EUR/VDJ. Pri tejto platbe je však modulácia, teda opätovne poľnohospodárske subjekty prídu o časť finančných prostriedkov. Vzorec na výpočet platieb je zverejnený na stránke Pôdohospodárskej platobnej agentúry.

V ďalšom období bude systém pokračovať podľa schválených nariadení EÚ. V roku 2014 bude systém rovnaký ako v roku 2013, reformovaná Spoločná poľnohospodárska politika sa bude uplatňovať až od roku 2013. SAPS bude v roku 2014 v celkovom objeme 330 mil. EUR, redistributívna platba 13 mil. EUR, platba na dojnicu 14 mil. EUR, osobitná platba na cukor 19 mil. EUR, osobitná platba ovocie a zelenina 700 tis. EUR, celkovo 377 mil. EUR. Z národných prostriedkov bude platba na 19,17 mil. EUR, a to platba na dojčiace kravy, ovce a kozy. V roku 2014 bude osobitná platba až do výšky 6,5 %, na základe prepočtu by platba na dojnicu mohla byť až 156 EUR (platba by mohla byť v rozmedzí od 100 do 156 EUR/VDJ). Priame platby v roku 2015 by mali byť poskytnuté na SAPS, platba na poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie, redistributívna platba, platba na cukor, platba na ovocie a zeleninu, platba na chmeľ, platba pre mladých poľnohospodárov, platba na hovädzí dobytok dojnicu, platba na ovce a kozy.

V Programe rozvoja vidieka v roku 2014 bude platné prechodné nariadenie na existujúce alebo nové programy, pre LFA bude v roku 2014 vymedzená podpora podľa pravidiel v roku 2013, žiadosti sa budú predkladať do **15.5.2014** na stanovených 1,226 mil. ha a je vyčlenených **85 mil. EUR.** Od roku 2015 až 2020 budú vypísané prvé výzvy, v živočíšnej výrobe by mali byť podporené investície do hmotného majetku.

Systém mliečnych kvót končí k 1. aprílu 2015, pričom sa postupne od prijatia rozhodnutia o zrušení kvóty každý rok kvóty zvyšovali podľa prijatého systému o 1 %. EÚ chce zradiť tzv. „Observatórium“ – útvar na sledovanie cien mlieka, ktorý po zrušení kvót bude sledovať a pomáhať pri riešení prípadných problémov.

Na významný pokles stavu dojníc v Nitrianskom a Trnavskom kraji upozornil Alexander Pastorek. Na prehľadných grafoch poukázal na vývoj stavu dojníc (dnes tvoria 72 % stavu) a stavu kráv bez trhovej produkcie mlieka (dnes 28 % z celkového stavu). Výrazný pokles dojníc a nárast dojčiacich kráv je aj výsledkom nastaveného systému podpôr. S úbytkom dojníc sa znižuje produkcia

mlieka, ale znižuje sa aj zamestnanosť v sektore. Pri prehľade nákupných cien mlieka stále pretrváva kolísavosť, je potrebné vždy brať do úvahy nielen nákupné ceny, ale aj výrobné náklady na produkciu mlieka. Priemerná nákupná cena v roku 2012 bola 29,42 EUR/100 kg mlieka.

V ďalších vystúpeniach Margita Štefániková zhodnotila vývoj v sektore mlieka Európskej únii a vo svete, ako aj vyhliadky v sektore v ďalšom období. V starých členských krajinách a v nových členských krajinách je rozdiel v nákupnej cene mlieka 6 EUR/100 kg mlieka. Pri porovnaní štandardizačných priemerných nákupných cien mlieka na Slovensku s priemernými cenami EÚ je za posledný kalendárny mesiac reálny rozdiel 1,26 EUR/100 kg mlieka v neprospech Slovenska. Pri hodnotení hospodárskeho roku 2012 u 300 podnikov z rôznych štátov boli celkové priemerné náklady 46,9 centov na kg mlieka (z tohto napríklad odpisy 4,7 centov, ocenenie vlastných nákladov 11,8 centov a hotovostné náklady 30,4 centov) a výnosy 41,9 centov na kg mlieka. Vypočítaný priemer nákladov v rámci sledovaných krajín bol na Slovensku 46,2 centov na kg, v Dánsku napríklad 44,7 centov na kg, v Taliansku 62,9 centov na kg, v Holandsku 46,3 centov na kg, v Kanade 77,9 centov na kg, priemer krajín EDF je 46,9 centov na kg. Čo bude mať vplyv na sektor mlieka? O budúcnosti sektora prvovýroby mlieka na Slovensku rozhodne politika, spotreba mlieka, produkcia mlieka ako aj konkurencieschopnosť.

Počas diskusie sa účastníci dozvedeli, že zníženie celkovej sumy priamych platieb tzv. frančíza (krátenie priamych platieb) sa bude uplatňovať v roku 2013 aj v roku 2014. Ministerstvo počíta s uplatnením redistributínej platby, kedy na prvých 28 ha môže byť poskytnutých až do 330 EUR/ha. Až 90 % platieb EÚ je odviazaných a 10 % platieb EÚ je viazaných. Predseda SPPK Milan Semančík upozornil na potrebnú diskusiu k redistributínej platbe. SPPK odmieta zavedenie redistributívnej platby. Predseda SPPK poukázal na prax s delením poľnohospodárskej pôdy a negatívne trendy a zároveň uviedol argumenty pre nezavedenie redistributívnej platby, požiadal o nastavenie pravidiel priamych platieb tak, aby platby pomáhali aktívnym poľnohospodárom. Predsedu SPPK podporil pri otázke redistributívnej platby podporil aj poslanec NR SR Marián Záhumenský.

O sektore mlieka v Írsku informoval farmár Tony O´Regan. V ďalšom bloku odborných prednášok boli zahrnuté príspevky generálneho riaditeľa sekcie poľnohospodárstva k reforme spoločnej poľnohospodárskej politike, Milana Halmeša k mliečnym kvótam a budúcnosti sektoru mlieka z pohľadu prvovýrobcov mlieka a Jána Johanesa z pohľadu spracovateľa mlieka. Predseda SPPK Milan Semančík upozornil na nevyhnutnosť združovania sa prvovýrobcov mlieka z dôvodu posilňovania vyjednávacej sily prvovýrobcov.

Spracovala: Ing. Jarmila Dubravská, PhD., Odbor poľnohospodárstva a služieb